

Motion till riksdagen 2019/20:238

av Patrik Björck och Erik Ezelius (båda S)

Förbud mot filtercigaretter

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbjuda filtercigaretter och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Den 1 juli 2019 började lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter att gälla. I och med den nya lagen är det förbjudet att röka på flera nya platser, exempelvis på uteserveringar, utanför entréer till lokaler som allmänheten har tillträde till, på väntplatser utomhus till kollektivtrafik, på inhägnade platser utomhus som huvudsakligen är avsedda för idrottsutövning och på lekplatser dit allmänheten har tillträde.

Den som äger eller förfogar över lokalen ansvarar för att bestämmelserna följs genom att informera om rökförbudet (6 kap. 8 och 9 §§). Rökförbudet omfattar även elektroniska cigaretter, vattenpipor, rökning av örtprodukter och produkter som motsvarar rökning men inte innehåller tobak.

Kommunerna ansvarar för tillståndsgivning av tobak- och alkoholförsäljning. De ansvarar också för tillsynen av serveringsställen för detalj- och partihandel av tobak samt rökfria miljöer. Från och med den 1 juli 2019 måste den som vill sälja tobak ansöka om tillstånd hos kommunen. Tillstånd krävs även för försäljning av tobak i automater.

Länsstyrelsen har ett regionalt tillsynsansvar, vilket innebär att följa kommunernas verksamhet och ge dem information och råd. Länsstyrelsen ska också främja samarbete mellan olika tillsynsmyndigheter.

Så här långt är allt gott och väl. Situationen för den stora majoritet som inte röker har förbättrats, särskilt för dem som inte tål att vistas i tobaksrök.

Men ett nygammalt problem har uppmärksamrats, nedskräpningen som rökningen innebär. Det har länge varit ett stort miljöproblem med alla fimpar som slängs i utemiljön och enligt många rapporter har detta problem ökat i samband med att rökare

röker en bit bort från uteserveringar och restauranger och sen slänger sina fimpar på gatan.

Dykprojektet "Havsresan" som är ett återkommande projekt där många dykare och forskare samlas på ett ställe och kartlägger livet under ytan var i sommar i Helsingborg. Man vittnade om olika miljöproblem och tog bland annat upp problemet med fimpar. Man hittade enligt uppgift "miljontals" fimpar på Öresunds botten. Orsaken är att fimparna slängs på gatan och av regnvattnet spolats ned i dagvattenbrunnar för vidarebefordran ut i Öresund. Fimparna är naturligtvis också ett stort miljöproblem på land.

Fimpen är en nedskräpningens värsting. Den stora boven i fimpproblemet är filtret. Enligt beräkningar slängs runt 1 miljard fimpar på gator och torg i Sverige varje år. Cigarettfiltret består till stor del av en slags plast. Slängda fimpar motsvarar ungefär 108 ton plast som hamnar i våra utemiljöer varje år. Dessutom fastnar tobakens farliga ämnen, bland annat kadmium, i filtret. Studier visar att lakvatten från fimpar är akut giftiga för fiskar.

Att fimpar från filtercigaretter är ett stort miljöproblem är ett faktum. Frågan är vad som rimligen kan göras åt det? Man skulle kunna informera bort problemet så att rökarna slutar slänga fimpar. Troligen inte så effektivt. Man skulle kunna ställa ut askfat överallt där rökare kan tänkas vistas. Troligen varken görligt eller effektivt.

Men det finns en mycket effektiv metod som skulle få omedelbar effekt: förbjud filtercigaretter. Om rökare trots att det naturligtvis inte är tillåtet slänger sina fimpar på gatan eller marken och de bara innehåller en liten mängd papper och tobak skulle nedskräpningen minska drastiskt.

Därför bör vi i Sverige förbjuda produktion, försäljning, införsel och innehav av filtercigaretter.

Patrik Björck (S)

Erik Ezelius (S)